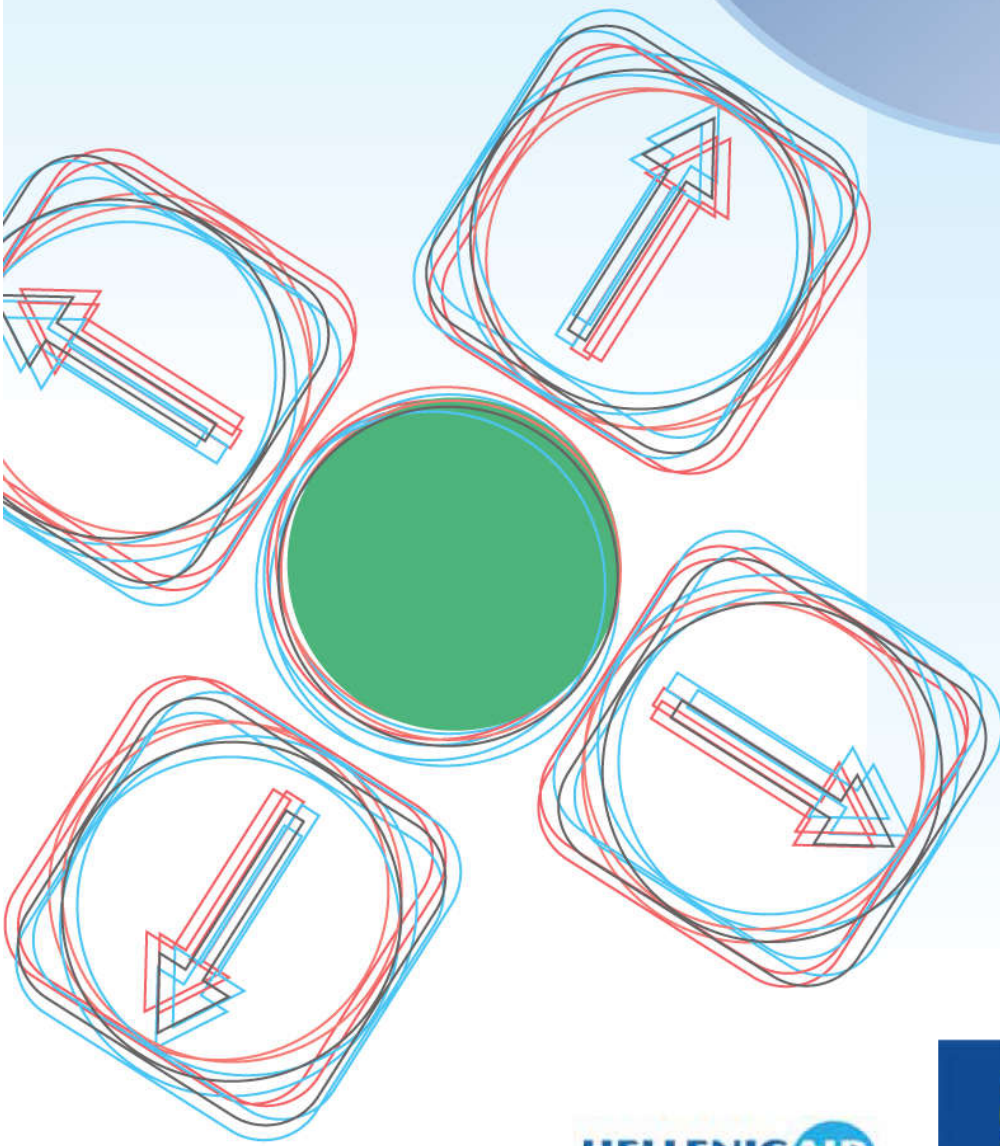

COMPASS

Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης
στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
για νέους/νέες

Αφήστε να ακουστούν Λες οι φωνές

«Να εκπαιδεύεις σημαίνει να πιστεύεις στην αλλαγή»
Paulo Freire

Θεματικές ενότητες	Εκπαίδευση, Ιδιότητα του Πολίτη, Παιδιά
Πολυπλοκότητα	Επίπεδο 3
Μέγεθος Ομάδας	8-50
Διάρκεια	115 λεπτά
Επισκόπηση της δραστηριότητας	Είναι μια άσκηση συζήτησης σε μικρές ομάδες και σε ολομέλεια, που οδηγεί στην επεξεργασία ζητημάτων όπως: • Τι είναι εκπαίδευση και πώς ανταποκρίνεται ή δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ανθρώπων. • Συμμετοχή στις διαδικασίες της λήψης αποφάσεων.
Σχετιζόμενα δικαιώματα	• Το δικαίωμα στην εκπαίδευση. • Ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης. • Το δικαίωμα συμμετοχής στη διακυβέρνηση της χώρας στην οποία ζει κάποιος/α.
Σκοποί	• Να δοθεί μια εικόνα του εκπαιδευτικού συστήματος και του πώς αυτό ικανοποιεί τις ανάγκες των ανθρώπων. • Να αναπτύξει τις δεξιότητες της συνεργασίας και της συμμετοχής στη δημοκρατική λήψη αποφάσεων σε σχολεία και σε νεανικά στέκια. • Να προαγάγει τη δικαιοσύνη και την ένταξη.
Υλικά	• Μεγάλα φύλλα χαρτιού ή χαρτοπίνακες και μαρκαδόροι, για όλες τις μικρές ομάδες. • Πρόσθετο χαρτί, αρκετό για προαιρετικές σημειώσεις των ομάδων.

Οδηγίες

Αυτή η δραστηριότητα έχει δύο μέρη: το 1ο μέρος (35 λεπτά) είναι μια συζήτηση για το τι είδους εκπαίδευση θέλουν οι άνθρωποι και το 2ο μέρος (60 λεπτά) είναι μια συζήτηση για το πώς μπορούν να αναπτυχθούν δημοκρατικές διαδικασίες που να εξασφαλίζουν στους πολίτες τη δυνατότητα να εκφράσουν τη γνώμη τους για την εκπαίδευση.

Μέρος 1. Τι είδους εκπαίδευση θέλουμε; (35 λεπτά)

1. Αρχίστε με μια σύντομη γενική συζήτηση για το τι καταλαβαίνουν οι συμμετέχοντες/ουσες με τον όρο «εκπαίδευση». Πρέπει να επισημανθεί ότι η πρόσβαση στην εκπαίδευση είναι ένα από τα ανθρώπινα δικαιώματα.
2. Τώρα, ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να αναφέρουν όλες τις θετικές και τις αρνητικές πλευρές της εκπαίδευσης και σημειώστε τις λέξεις κλειδιά σε χαρτοπίνακα.
3. Ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να σχηματίσουν ζευγάρια. Αφιερώστε δεκαπέντε λεπτά στην αποτίμηση της αξίας του δικαιώματος στην εκπαίδευση, στο πλαίσιο του ποιος λαμβάνει τις αποφάσεις για το περιεχόμενο της εκπαίδευσης.
4. Καλέστε και πάλι τις ομάδες σε ολομέλεια και ζητήστε να δώσουν ανατροφοδότηση.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

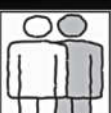
ΠΑΙΔΙΑ

ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ

ΕΠΙΠΕΔΟ 3

ΜΕΓΕΘΟΣ ΟΜΑΔΑΣ

8-50

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

115 ΛΕΠΤΑ

Μέρος 2. Εξασφαλίστε δημοκρατικές διαδικασίες που να δίνουν στα μέλη της ομάδας τη δυνατότητα να πουν τη γνώμη τους για την εκπαίδευση. (60 λεπτά)

1. Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να σχηματίσουν και πάλι τα ζευγάρια τους και να σκεφτούν πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο ή στο στέκι τους. Παραδείγματος χάριν, ποιος αποφασίζει τι διδάσκεται ή ποιες δραστηριότητες γίνονται; Πώς διοικούνται το σχολείο, το πανεπιστήμιο, το στέκι νεολαίας; Πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις για τον προϋπολογισμό και τις δαπάνες; Πώς σχεδιάζονται και συμφωνούνται οι διάφορες πολιτικές; Έχουν λόγο σε αυτά οι νέοι και οι νέες;
2. Τώρα, ζητήστε από τα ζευγάρια να συνδυαστούν και να κάνουν μικρές ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Πείτε τους να λάβουν υπόψη ότι έχουν το δικαίωμα στην εκπαίδευση και επίσης το δικαίωμα να λαμβάνονται υπόψη οι γνώμες τους στις διαδικασίες της λήψης αποφάσεων στα θέματα που τους αφορούν.
3. Ζητήστε από κάθε ομάδα να εξετάσει τις θετικές και τις αρνητικές πτυχές του συστήματος που θα προέβλεπε ότι ένα δημοκρατικά εκλεγμένο σώμα παίρνει τις αποφάσεις για την εκπαίδευση στο τοπικό επίπεδο. Ένα τέτοιο σώμα θα μπορούσε να είναι το συμβούλιο μαθητών σε ένα σχολείο ή των φοιτητών σε ένα πανεπιστήμιο ή το συμβούλιο αυτών που συμμετέχουν σ' ένα στέκι ή σε μια οργάνωση νεολαίας.
4. Τώρα, ζητήστε από τις ομάδες να σκεφτούν ποια θα ήταν η καλύτερη μορφή συμβουλίου, αυτή που θα ικανοποιούσε το αίτημα να έχουν όλοι δικαίωμα λόγου για την εκπαίδευση που λαμβάνουν.
5. Το επόμενο στάδιο εξαρτάται από τις συνθήκες στις οποίες βρίσκεται η ομάδα: Εάν δεν υπάρχει συμβούλιο στο σχολείο ή στο στέκι σας, οι ομάδες πρέπει να επεξεργαστούν τις προοπτικές που υπάρχουν και να αποφασίσουν το είδος του συμβουλίου που θα ήθελαν και το πώς μπορούν να ενεργήσουν ώστε αυτό να συσταθεί. Εάν υπάρχει ήδη συμβούλιο, εξετάστε τον τρόπο λειτουργίας του και κάντε έναν σχεδιασμό για το πώς θα μπορούσε να λειτουργεί καλύτερα. Εξηγήστε πώς γίνεται μια ανάλυση του τύπου «Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα, Ευκαιρίες - Απειλές» και πείτε στις ομάδες ότι έχουν τριάντα λεπτά να αναπτύξουν ένα πρόγραμμα δράσης και να το παρουσιάσουν σ' ένα φύλλο του χαρτοπίνακα.
6. Επιστρέψτε στην ολομέλεια και ζητήστε από τις ομάδες να εκθέσουν τα αποτελέσματά τους.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

Πολλά από τα θέματα θα έχουν ήδη θιχτεί στη μέχρι τώρα πορεία της δραστηριότητας, στα διάφορα στάδια των προηγούμενων συζητήσεων. Εντούτοις, αφιερώστε λίγο χρόνο στη συζήτηση γύρω από το πώς πήγε η δραστηριότητα συνολικά, ώστε να αναδειχθούν τα όσα οι συμμετέχοντες/ουσες έμαθαν μέσα από τη διαδικασία και να προγραμματιστεί το τι μπορεί να γίνει στη συνέχεια.

- Απόλαυσαν οι συμμετέχοντες/ουσες τη δραστηριότητα; Ήταν χρήσιμη; Γιατί; Γιατί όχι;
- Γιατί είναι όπως είναι οι υφιστάμενες δομές της λήψης αποφάσεων; Τι ίσχυε στο παρελθόν; Οι δομές εκπλήρωναν τις λειτουργίες τους; Γιατί δεν είναι κατάλληλες τώρα;
- Γιατί οι δομές και οι διαδικασίες της λήψης αποφάσεων πρέπει να αναθεωρούνται τακτικά;
- Σε τι διαφέρουν τα διαφορετικά προγράμματα δράσης;
- Ποιο ήταν το κόστος τους από άποψη χρόνου, απαιτούμενης προσπάθειας και χρημάτων;
- Πόσο ρεαλιστικά ήταν; (Σημείωση: Είναι καλό να έχουμε μεγάλα οράματα, αλλά πρέπει να προχωρούμε βήμα - βήμα για να πετύχουμε τον στόχο!)

Συμβουλές για τους/τις διευκολυντές/τριες

Ανάλογα με την ομάδα, θα πρέπει να αποφασίσετε ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να

- κάνετε την εισαγωγή στη δραστηριότητα όσον αφορά τα σχετιζόμενα δικαιώματα, δηλαδή το δικαίωμα στην εκπαίδευση και το δικαίωμα της συμμετοχής στις διαδικασίες της λήψης αποφάσεων. Μπορείτε να το κάνετε είτε ζητώντας από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να πουν τη γνώμη που ήδη έχουν σχηματίσει είτε να κάνουν μια εισαγωγή οι ίδιοι/ες.
- Η ανάλυση «Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα, Ευκαιρίες - Απειλές» περιγράφεται και εξηγείται στο «Αναλαμβάνοντας δράση» (κεφ. 3, σελ. 293).

Προτάσεις για συνέχεια

- Ωθήστε την ομάδα εργασίας να επεξεργαστεί περαιτέρω τις ιδέες που παράχθηκαν σε αυτήν τη δραστηριότητα και, συμβουλευόμενοι το κεφάλαιο «αναλαμβάνοντας δράση», προσπαθήστε να πετύχετε να αποκτήσουν οι συμμετέχοντες/ουσες περισσότερο λόγο στη λήψη αποφάσεων στο σχολείο τους, στο πανεπιστήμιο ή στο στέκι νεολαίας.
- Εάν η ομάδα απόλαυσε αυτό το είδος της δραστηριότητας, ενδέχεται να τους αρέσει το επιτραπέζιο παιχνίδι «Ιστορία δύο πόλεων» (σελ. 73), το οποίο θίγει ζητήματα όπως: σε τι είδους πόλη θα ήθελαν οι άνθρωποι να ζουν.
- Όταν έχετε να πείτε κάτι –όταν θέλετε «η φωνή σας να ακουστεί»-, είναι σημαντικό να συνεξετάσετε και το τι θέλετε να πείτε και το πώς θα το πείτε. Οι λέξεις έχουν τη δύναμη να δηλώνουν αξίες και έχουν διαφορετικό νόημα, που εξαρτάται κάθε φορά από τα συμφραζόμενα και το εκάστοτε πλαίσιο. Εάν θέλετε να εξετάσετε περισσότερο αυτό το ζήτημα, συμβουλευτείτε τη δραστηριότητα, «A white future» στο εκπαιδευτικό υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης «All different all Equal».

Ιδέες για δράση

- Οι συμμετέχοντες/ουσες θα μπορούσαν να σκεφτούν τη δυνατότητα να συλλέξουν πληροφορίες και να έρθουν σε διάλογο με άλλα συμβούλια μαθητών στην περιοχή τους, σε εθνικό επίπεδο ή διεθνώς.

Συμπληρωματικές πληροφορίες

Γατ υπάρχουν τα σχολικά συμβούλια;

- Τα Μαθητικά Συμβούλια έχουν στόχο να δώσουν στους μαθητές και στις μαθήτριες την ευκαιρία να έχουν λόγο στα σχολικά ζητήματα, εφόσον αυτά έχουν άμεσες επιπτώσεις στους/στις ίδιους/ίδιες. Είναι σημαντική η σύσταση σχολικών συμβουλίων και η διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας τους.

Μαθητοκεντρικά οφέλη

- Η συμμετοχή σ' ένα σχολικό συμβούλιο προωθεί την εκπαιδευτική και προσωπική ανάπτυξη των μαθητών, επειδή:
 - τα συμβούλια προωθούν την αγωγή του πολίτη, την αποτελεσματικότητα της πολιτικής και τη δημοκρατικότητα,
 - τα συμβούλια προάγουν την κοινωνική αυτοπεποίθηση και τις προσωπικές αξίες,
 - οι μαθητές και οι μαθήτριες αποκτούν δύναμη ώστε να αμφισβητήσουν την εξουσία,
 - οι μαθητές και οι μαθήτριες μαθαίνουν πώς να παίρνουν αποφάσεις με έναν δίκαιο και υπεύθυνο τρόπο,
 - οι μαθητές και οι μαθήτριες μαθαίνουν πώς λειτουργεί η πραγματικότητα. Παραδείγματος χάριν, πώς πρέπει να αντεπεξέρχονται στο πλαίσιο που διαμορφώνουν οι περιορισμένοι προϋπολογισμοί ή οι αδιάφορες αρμόδιες αρχές.

Πραγματιστικά οφέλη

- Οι δημοκρατικές μορφές διοίκησης λειτουργούν καλύτερα από τις αυταρχικές και είναι τελικά αποτελεσματικότερες, καθώς ενθαρρύνουν την υπευθυνότητα από πλευράς μαθητών.
- Τα συμβούλια ενθαρρύνουν τη συνεργασία, διοχετεύουν την ενέργεια των μαθητών σε

- δημιουργικές διαδικασίες και αμβλύνουν την αποξένωση.
- Τα συμβούλια μπορούν να βελτιώσουν την ατμόσφαιρα του σχολείου: Οι εκπαιδευτικοί τυγχάνουν περισσότερης εμπιστοσύνης και οι σχολικοί κανόνες θεμελιώνονται σε πιο στέρεες βάσεις.
- Όποιοι κι αν είναι οι περιορισμοί λόγω εξωτερικών κοινωνικών και πολιτικών πιέσεων, το μαθητικό συμβούλιο είναι ένας πρακτικός τρόπος να καταδειχτεί στους/στις μαθητές/τριες η καλή πίστη του εκπαιδευτικού προσωπικού και η δέσμευσή του σε κάποιες αξίες.

· **Ημερομηνία κλειδί**

· **5 Οκτωβρίου**
· Παγκόσμια Ημέρα
· των δασκάλων